

МИТРОПОЛИЧА КАТЕДРА СВЯТОЇ СОФІЇ В КИЄВІ ТА ЇЇ ВОЛОДІННЯ В ЧАСИ УНІАТСЬКОЇ АДМІНІСТРАЦІЇ: 1596—1633 рр.

Стаття присвячена вивченню одного з найменш, досліджених періодів в історії Київської митрополії — поунійному та боротьбі за митрополичу катедру Святої Софії в Києві у 1596—1633 роках. До наукового обігу вводяться маловідомі документи, які висвітлюють історію собору в цей час.

Складна політична ситуація в Україні кінця XVI — початку XVII ст. спричинила відомий конфлікт у православній церкві. Розкол у вищих церковних колах як результат Берестейської унії в контексті різноголосся процесу національно-релігійної самоідентифікації показав яскраву картину внутрішнього розкладу духовних основ церкви, її глибокої кризи [1]. Характер дій обох антагоністичних сторін під час самого Собору і після нього окреслюється категоричним несприйняттям одна одної. Грамота від 9 жовтня 1596 р. митрополита Михайла (Рагози) архімандритові печерському Никифорові (Туру) містить звинувачення архімандрита у протидії законній адміністрації та непідкоренні владі нової легітимованої церкви. У документі додається характеристика Собору православних як «схажки геретические», де «казання блюзнерские звыклы бывати», а головне — обґрунтовується акт позбавлення Тура печерської архімандрії та, як результат опору, — його прокляття. Однак, як свідчать документи, стосунки між митрополитом та архімандритом ще до 1596 р. були непростими (Тур не визнавав права Рагози на його висвячення), а події часів Берестя лише поглибили цей конфлікт. Імунітетними наданнями і потвердженнями архімандрія «захисалася» проти митрополичої адміністрації у своїх правах на ставропігію, які остаточно потвердив патріарх [2].

Справи самої митрополичої Святософійської катедри кінця XVI ст. містять кілька імунітетних надань на митрополію: лист князя К. Острозького про заборону втручатися у справи катедри з боку державної адміністрації (1588 р.) та на Полоцьку архієпископію (1595 р.). З 1590 р. митрополит Михайло (Рагоза) вів судову справу про порушення власності митрополії у м. Уніні та с. Зарудді зі шляхтичем Макаревичем-Івашенцевичем. Митрополичі володіння на Київщині охоплювали Зоринську, Унинську та Мироцьку во-

лості, села Багринів, Вольниця, Вороб'євичі, Довгосілля, Дитятковичі, Зазим'я, Заруддя, Калиничі, Мигалчичі, Погреби, Свиноїди, Толокунь, Янковичі, Полоцьку архієпископію.

Відомий в історіографії момент передачі до рук уніатської адміністрації митрополичої катедри — собору СВ. Софії — яскраво описаний у збережених судових документах 1600 р. [3]. Зустріч біля воріт Верхнього міста представників митрополита Іпатія (Потія) возним генералом Лавріном Лозкою, київським підчашим та кількома свідками з представниками капітули печерської (слугами монастирськими Федором Миرونським, Пилипом Князиком, Филоном та іншими) за своїм напруженням досягла вищого рівня. Проте до відвертого збройного конфлікту справу не було допущено, й уряд нового митрополита був введений до собору. Деталі цього акту — замкнений цвинтар, ключі, що зберігалися у попа Филипа, убоге начиння («толко книг неколко и... образов немного, и то старых простых») — свідчать про убогий стан собору, що, втім, було звичайним явищем у тогочасному церковному житті Києва [4].

Інакше склалася справа з дальшим введенням цієї ж адміністрації у володіння маєтками кафедри. Згадана печерська капітула на чолі з Плетенецьким не тільки не допускала уніатську адміністрацію до введення у володіння селами, що належали кафедрі і якими користувалася капітула, а й не дозволяла вносити позови від свого імені до київських гродських книг, і позивачі в особі возного генерала Семена Смолянського змушені були вносити їх до магістратських книг [5].

Незважаючи на кілька королівських декретів про передачу маєтків митрополії Іпатію (Потієві), більшість населених пунктів залишалися поза межами нової юрисдикції [6]. Ще за часів митрополита Михайла (Рагози) спроба ввести у новгородські володіння печерської архімандрії упира-

лася в орендні зобов'язання монастиря щодо своїх клієнтів: зокрема, села Вольниця, Ясень, Осове, Вильче були в оренді у князя Христофора Радивіла, села Докілля, Поріччя, Косоричі — у князя Андрія Полубенського і т. д. Незважаючи на різну конфесійну належність партнерів, ці економічні зв'язки були вигідні взаємно. Лише конфлікти між сторонами в окремих випадках висвітлювали справжній стан речей щодо характеру стосунків: наприклад, серед документів судового процесу монастиря з князями Корецькими 1598 р. бачимо перелік пограбованого майна монастиря у його маєтку Хотові, де серед збитків на кілька десятків тисяч злотих значиться 200 свиней, 50 корів та інше рухоме майно [7].

Давній опонент митрополії щодо прав на с Нежиловичі — зем'янин Миколай Макаревич-Івашенцевич 30 жовтня 1602 р. поновив свої наїзди на це село [8]. Відомий маршалок Мозирського повіту Стефан Лозка за чотири дні по тому наслав до цього ж села своїх підданих і пограбував борті з бджолами. Згадані особи та їхні родичі зустрічаються у протестаціях уніатського духовенства 1616 р. у справах за села Мигалки, Заруддя, Мужилівичі, Стівці, Псютичі та інших [9].

Згідно зі складеним київським підчасим Лавріном Лозкою інвентарем, [10] на 21 грудня 1600 р., уніатському митрополитові передавалися села Багринів, Бугайка, Бушковиця (?), Вороб'євичі, Гнилий Ліс, Дубечня (частина), Зазим'я, Заруддя, Киселевичі, Колене, Куликів-Село, Мигалки, Микуличі, Нежиловичі, Облитки, Осеча, Погреби, Свиноїди, Совка, Толокунь, Унин. Усі ці давні маєтки митрополії через возного генерала Радка Мироновського були вилучені «од влади отця Плетенецького».

Загалом процес поступового введення у володіння уніатської влади тривав до 1618 р. і був переведений, зрештою, у площину звичайних земельних судових конфліктів. Для ведення цих справ 1610 р. митрополитом Іпатієм (Потієм) був призначений намісник Якуб Хрушлинський і висвячений на Видубицьку архімандрію Антоній Грекович, [11] духовний намісник митрополії.

Його лист від 1 березня 1610 р. [12] (через місяць після прибуття до Києва) яскраво свідчить про гостру конфліктну ситуацію в місті: «По приеханю моем до Києва на неделю месопустную старамся яко бым могл с попами киевскими до розмовы принта и лист свои от Вас (митрополита Іпатія (Потія).— *Т. Л.*) мне на протопопство даный указал; до того прыйти жадным способом не моглем. Бо все откладали до неделе зборное, где ся людей множество збирает, — для чого бы то чинили не вем до конца. На неделю зборную не шли з процесиею, але и овшем побунтовали на мене люд посполитыи, попов приезджих, коза-

ков, которые переимуючи на улицах, на дорогах погрозки и образы чинят: лжут, соромотят, поведаючи же их на веру лязкую приехал есми крестите, — а то все з уданя попов киевских и чернецом. Ово згола жадного приятеля себе не маю...». Перераховуючи збитки, вчинені печерським архімандритом Єлисеєм (Плетенецьким) Видубицькому монастиреві, Антоній (Грекович) просить надати у його власність озера, що здавна належали монастиреві, «абым могл и приятеля себе найти и неприятеля звитяжит, бо тут как видят так важат и шануют...». Остання характеристика ситуації в Києві є показовою для всього наступного розвитку відомих подій.

Ще один юридичний крок, зроблений уніатською владою, — прилучення до її адміністративного управління Михайлівського Золотоверхого монастиря згідно з королівським декретом від 15 січня 1612 р. [13] — спонукав православну сторону до актів захоплення майна митрополії. Лист короля до польного гетьмана Станіслава Жолкевського про заборону будь-кому втручатися в юрисдикцію Іпатія (Потія) свідчив, що і сама замкова адміністрація зазіхала на Софійську слободу — власність кафедри.

Смерть Іпатія (Потія) і призначення на митрополита коад'ютора митрополічного престолу Йосипа Вельяміна (Рутського) [14] та формальне введення його у володіння маєтками катедри (1613 р.) мало що змінило в ситуації невизнання православними як самої уніатської церкви, так і її влади. Митрополит Йосип Вельямін (Рутський) поновив справу в Люблінському трибуналі щодо невизнання своєї юрисдикції київськими священиками [15]. До книг трибуналу були внесені позови від імені Антонія (Грековича) на попів Василя Тарнавського (церква Успіння), Семена Добраковського (церква Спаса), Івана (Воскресенська церква), Михайла (церква Бориса і Гліба), Костянтина (церква Миколи Набережного) на священиків церков Миколи Притиска та Рождественської за невиконання ними присяги ще за життя Іпатія (Потія).

1616 р. королівський декрет присудив на користь уніатського священика Іоанна Юзефовича Воскресенську церкву на Подолі [16]. Формально у володіння митрополита Рутського була також надана Василівська (Трьохсвятительська) церква, яка разом з церквами Воздвиженською і Миколаївською (Десятинною) була передана у підпорядкування Потія. На початку 1616 р. всі три церкви були передані київським підвоеводою в юрисдикцію мішан [17].

Перелік судових справ, у яких уніатська митрополія виступала позивачем, був зафіксований королівськими ревізорами в цитованій люстрації 1616 р. [18]. Від імені намісника Садковського

були подані протести: на підвояводи за порушення володіння митрополії у слободі біля Софійського собору; за вирубування киянами з дозволу підвояводи лісу в маєтках Погребі і Зазим'я; на самого підвояводи за самовільне збирання натуральних податків (птиці), на київських міщан за заборону в свята ходити до Софійського собору, а також у відібранні побору з софійських підданих; на архімандрита печерського за виволочення язубу Видубицького монастиря і крадіжку 20-ти возів риби, також на архімандрита за привернення до власності монастиря сіл Столпців і Псютичів; на архімандрита за невіддачу фундушів та інших документів митрополічному урядові. С. Голубев вважає, що саме на цей час припадає «захоронення» в землю видубицького монастирського архіву, засвідчене І. Гізелем у 1665 р. [19], який назавжди був втрачений як для Видубицького монастиря, так і для претендентів на нього.

До цього переліку слід додати ще позови на ігуменів київських монастирів: Миколаївського — Рафаїла (Непитушого), Кирилівського — Кипріяна (Жеребила-Лабунського) за захоплення ґрунту Бобрицького, а також на зем'ян Дідовичів-Трипільських за захоплення Дівич-Гори. Всі ці події, зрештою, підготували ґрунт для вбивства в лютому 1618 р. уніатського намісника Антонія (Грековича), яке навіть у ті часи було сприйняте як кривавий злочин. У грамоті митрополита Йосипа-Вельяміна (Рутського) про накладання на киян і все київське суспільство інтердикту за вбивство Грековича зазначено: «Рече Господь Пророком Ісаи словиса сія: Пост и празнования и празники ваша возненавидя душа моя [...] руки бо ваша полны крови. Таковая на небе глас вам архимендритом, игуменом, попом и всякому причту церковному во граде Киевском» [20]. Інтердикт, накладений митрополитом на Київ та округу у три милі, був явищем у місті досі невідомим. Під загрозою відлучення від церкви заборонялося: «быте в колоколы, сиреч звоненя во всех поменных през недеде, так же и во граде [...] церкви заперты были; в них жертва безкровная дабы не совершалася и прочими тайнами услугованя люду посполитого от церкви звыклого не было, разве исповеди и причастия умирающим. Крещения же родящимся, шлюб малженский без венцов и без молитов церковным дабы никому не было. Самих богомерзких убийцов и соспешников [...] правила церковные клятве предают: да будут они от нас, архієпископа, прокляты. Анафема [...]». Королівський декрет із затвердженням митрополічного інтердикту від 10 липня 1618 р. встановлював сплату штрафу 2 тисячі злотих з порушника [21]. Втім, як свідчать факти, інтердикту не було дотримано.

З 1620 р. акти фіксують збройні напади київ-

ських міщан на Софійську слободу. Цього року невідомими було пограбовано сам собор Св. Софії [22]. Слідство, яке розпочалося з приводу цього нападу, тяглося кілька років і містило перелік пограбованого майна, серед якого особливе місце займав срібний релікварій, що згодом опинився у церкві Успіння Богородиці (Пирогощі), і за якого довгий час поновлювалася справа з боку уніатської адміністрації [23]. Намісник київського підвояводи Олександра Солтана того самого року був свідком під час акту передачі Василівської (Трьохсвятительської) церкви у володіння намісника уніатського митрополита Мартина Корсака [24].

Акції, які протягом цих років проводила православна партія, — заснування у 1615 р. братства, згадане втоплення у Дніпрі у 1618 р. Антонія Грековича, висвячення зі збройною охороною військ П. Сагайдачного нової православної ієрархії 1620 р., збройні напади та численні пограбування доповнюються інформацією про ув'язнення чотирьох ченців-уніатів Олександра, Ігнатія, Гедеона, Кирила, які були схоплені козаками під час служби у Софійському соборі на свято Різдва Богородиці й утримувалися в ув'язненні до звільнення на вимогу короля [25]. 1622 р. 17 листопада православний митрополит Йов Борецький отримав листа від римо-католицького єпископа з подякою за посередництво у справі звільнення цих чотирьох ченців з козацького полону [26]. Того самого року уніатський ченець-василіанин Олександр, — якого, ймовірно, було згадано серед ув'язнених козаками ченців, — дякував Йову Борецькому за попередження про загрозу його життя з боку козацьких загонів [27]. Про діяльність Олександра Шкодлицького як настоятеля уніатського монастиря при храмі Святої Софії згадує за десять років по тому єпископ Рафаїл Корсак у листі до кардинала Інголі [28]. Згодом, коли храм було передано до юрисдикції православної церкви, Шкодлицький став настоятелем василіанського монастиря у Мінську.

1624 р. писар київський Йов Дробощ, київський бурмистр Матвій Мачоха та Данило Зелезкович із загоном «до колконадцати сот» [29] чоловік напали на Софійську слободу, захопили і пограбували двір самого митрополита.

Висловлену думку про специфічний інтерес київського духовенства до маєткових володінь і його байдужість до питань ремонту церковних споруд підтверджує акт передачі вдруге уніатам Василівської церкви (1620 р.), священник якої Іоанн Єсифович був «загиблій або через козаки стягтий». Церква поверталася згідно з рішенням «комисии з козаки запорозкими о ворочене добр духовных и свецких неправне або через квалт некгды забраных» та «вдолуг зреченя се

через самых козаков, яко светчит декрет комисарский...». Документ фіксував стан цієї церкви: «У середине там же нет ничего; одно — колко образцов малых. Адзвонок один малый. Снегу за неопатрностю везде наваяло...» [30].

Хрестоматійно відомі акти висвячення патріархом Феофаном на митрополита Йова Борецького та події, пов'язані із заснуванням у Києві братства, безперечно, змінили позиції сторін у церковному конфлікті на користь прихильників православ'я. Сам бурхливий розвиток соціального життя у 1610—1620 рр. був, напевно, викликаний впливом нових ідей і нових релігійних ознак [31].

1624 р. київське православне духовенство було готове вести переговори з уніатською владою про можливість створення в Україні незалежного патріархату. Про це православний архієпископ полтавський Мелетій Смотрицький повідомляв слухачу протопопу Андрієві Мужловському. Він зазначав про прибуття до Києва уніатського ченця-василіянина Івана Дубовича для ведення переговорів [32]. Пункти для переговорів, підписані особисто уніатським митрополитом і шістьма ієрархами, свідчать про серйозність намірів: «Питать у них, если бы щирим сердцем, откинувши приваты свои на сторону, прагнули з нами соединения, яко на многих местцах с тым ся озывали, в друк подавали и ушом многих зацных людей доносили — нехай же знаком яким певным под верховным прагнением тое свое в прытомности вашои осветчат, ...абы был новофундованый в наших краях, яко и в Московских, патриархат на добрах певных духовных, который бы на добрах тых на вси потомные часы пребывал и по благословение нигде не посылал бы» [33]. У листі самого уніатського митрополита до невстановленої особи описані дві місії василіан до Києва для переговорів про утворення Київського помісного патріархату при збереженні єдності з Римом. У переговорах від православних виступали Йов Борецький та Мелетій Смотрицький [34].

Учасником переговорів між двома конфесіями як представник міської адміністрації, ймовірно, був також київський вїт Федір Ходика, представник стародавнього вїтівського київського роду [35]. Його ув'язнення козаками у 1625 р. як підозрюваного у співчутті уніатській конфесії викликало низку протестів: першим написав листа (6 березня) до запорозьких козаків архімандрит печерський Захарія (Копистенський). В ньому спростував перехід в унію Федора Ходики і вимагав звільнення його та міського писаря [36]. Другим (1 червня) надійшов лист від київського магістрату до воеводи київського Томаша Замайського зі скаргою про напад на місто запорозьких козаків, про ув'язнення членів магістрату і вбивство вїта Федора Ходики [37]. Третім

був лист єпископа Рафаїла Корсака до кардинала Інголі з описом подій у Києві та подробицями про насильницьку смерть вїта Федора Ходики у Трахтемирівському монастирі [38].

З метою поліпшення стану київських церков, які були у віданні уніатського кліру, декретом короля 1626 р. до міста були закликані василіани [39], проте цього ж року почався зворотний процес остаточного відібрання в митрополита Рутського церков, маєтків та монастирів на користь православних. Йов Борецький відібрав Василівську (Трьохсвятительську) церкву [40] і поставив там священика Василя Мойсея, проти чого уніатська митрополія протестувала до трибунальського суду за незаконні дії, а також звинувачувала православних у вбивстві попа Іоанна.

28 лютого 1625 р. було внесено до актових книг папським нунцієм Іоанном Баптистом Ланцелотом «бреве» папи Климента VIII від 1595 р. про підпорядкування Києво-Печерського монастиря митрополитові Михайлу (Рагозі) [41]. Ці події відбувалися перед смертю архімандрита печерського Захарії (Копистенського) у 1627 р. і на його місце уніатська адміністрація пропонувала Германа Тишкевича, уніата, який був ченцем у Києво-Печерському монастирі протягом 20-ти років [42]. Однак цей сан отримав Петро Могила у 1627 р., і відтоді ініціатива в конфлікті навколо власності митрополії поступово перейшла до рук православних. Особливо виразно ця боротьба проявилася після 1628 р., коли відбувся Київський собор, на якому так і не було покладено край релігійній боротьбі, а православна партія скористалася з його результатів на користь своїх прав.

Ще протягом трьох років (до 1630 р.) Свято-софійський кафедральний собор перебував у руках уніатів. Відомий лист короля Сигізмунда III до київського воеводи Томаша Замайського з проханням підтримки василіан, відправлених митрополитом Рутським для відбудови Софійського собору та відновлення богослужінь [43]. 1630 р. в листі до кардинала Сантакоче митрополит Йосиф Вельямін Рутський згадує про часткову відбудову Софійського собору та про відновлення служби [44].

Цього ж року Петро Могила на чолі загону в 1000 підданих та 150 козаків напав на володіння митрополії на лівому березі Дніпра: села Зазим'я, Пухівка, Погреби [45] та пограбував їх. До збройної боротьби православних у 1632 р. додалися наїзди на маєтки митрополії у села Старі та Нові Вороб'євичі, Рутвянка, Унин, Заруддя слуг і підданих Людвіга Олізара Волчкевича, інтереси якого були поза релігійними питаннями і перебували у площині особистого збагачення. Однак Волчекевич вибрав період нападу на маєтності митрополії у дні повідомлення про смерть короля Сигізмунда

III. Три дні поспіль слуги Волчковича грабували майно та безкарно знущалися з підданих митрополії [46].

12 липня 1633 р. таким самим чином було захоплено митрополічу катедру — сам храм Святої Софії [47]. Документальні описи цього акту свідчать про кількаразові приступи до храму та будівель митрополії, де перебувала тільки дружина намісника Корсака. Спроба уберегти храм від захоплення до повернення її чоловіка з консерватів ледве не закінчилася для неї смертю. Озброєний гурт виголошував: «...виволочимо ее, люди, на двор и розьтреляймо". Што бы было певне учинили, бы были их од того не одвели ... шляхта ... теж и духовные особы — отцове доминикане, отцове бернардини».

1. Див.: *Власовський І.* Нариси історії української православної церкви: У 4-х т., 5-ти книгах.— К., 1998; *Люта Т.* Документи про юрисдикційний статус та економічне становище Святософійської митрополічної катедри і Києво-Печерської архимандрії в перші роки після Берестейської унії // Ковчег. — Число 2.— Львів, 2000.— С. 314 — 328.

2. *Гудзак Борис.* Криза і реформа. Київська митрополія, Царгородський патріархат і генеза Берестейської унії.— Львів, 2000.— С. 213 — 217.

3. *Левицький О.* Ипатсьй Потей, Киевский униатский митрополит // Памятники русской старины в западных губерниях.— Т. 8.— СПб., 1885.— С. 356. Центральний державний історичний архів України у м. Києві (Далі — ЦДІАУ К.).— Ф. 182, Канцелярія київських митрополитів.— Оп. 1.— Спр. 16.

4. Акты Юго-Западной России (далі— АЮЗР).— Ч. 1.— Т. 6.— С. 301—302.

5. *Голубев С.* Киево-Печерская обитель в конце XVI и начале XVII ст. // Киевские епархиальные ведомости (далі — КЕВ). - 1876.— № 1.— С. 1—13; № 3.— С. 100— 101.

6. *Левицький О.* Згадка праця.— С. 368.

7. Центральний державний історический архив России. (Далі — ЦГИАР).— Ф. 823.— Оп. 1.— Спр. 257.

8. Там само, а також спр. 354. Справа з Макаревичем охоплює 1613—1626 рр., в ході цього процесу за зневагу влади Макаревича було оголошено банітом.

9. Родинний конфлікт Лозок, Гулевичів та Потіїв добре висвітлений у літературі — див., зокрема, *Голубев С.* Матеріали для історії западно-руської церкви.— К., 1891.— Вып. 1.— С. 76.

10. ЦДІАУ К.— Ф. 128, Києво-Печерська лавра.— Оп. 1. Грамоти.— Спр. 6.— Арк. 3.

11. Там само.— Ф. 182.— Оп. 2.— Спр. 63.

12. ЦДІАУ К.— Ф. 182.— Оп. 2.— Спр. 64.

13. ЦГИАР.— Ф. 823.— Оп. 1.— Спр. 339; Акты Западной России.— Т. 4.— Спр. 186; *Закревский.* Описание Киева.— М., 1864.— С. 516.

14. ЦГИАР.— Ф. 823.— Оп. 1.— Спр. 352, 353.

15. Там само. Спр. 379.

16. *Голубев С.* Киевский митрополит Петр Могила и его сподвижники.— Т. 1.— Приложение, № 32.— С. 211—214.

17. КЕВ. - 1873.— № 12.— С. 360.

18. Там само.

19. *Голубев С.* Киево-Печерская обитель...— С. 1. Посилання: «Актів, книг. В... № 4, лист 8—9».

Відповіді на численні судові позови та заяви уніатської адміністрації відтоді набули переважно риторичного характеру [48]. Так, представником уніатської митрополії Станіславом Корсаком було констатовано лише напад православних на чолі з Петром Могилою на Десятинну церкву 10 березня 1636 р., хоч пограбованого майна Корсак оцінив на 100 тисяч золотих і відзначив зруйнування храму [49].

Фактично до 1637 р. лише Києво-Видубицький монастир залишався у володінні митрополита Й. В. Рутського. 1637 р. згідно з королівським рішенням про повернення православним храмів його обміняли на Гродненський монастир і після цих подій уніатська церква втратила храми в межах Києва.

20. ЦГИАР.— Ф. 823.— Оп. 1.— Спр. 428.

21. Там само.— Спр. 421.

22. Там само.— Спр. 453.

23. Там само.— Спр. 496. ЦДІАУ К.— Ф. 182.— Оп. 2.— Спр. 73.

24. ЦГИАР.— Ф. 823.— Оп. 1.— Спр. 444.

25. AOSBM — LE. - Vol. II — Romae, 1973. - P. 303—304. За свідченням митрополита Вельяміна (Рутського) вони були страчені. Див. Monumenta Ucrainae Historica (далі — МУН) - Vol. IX—X.— Romae, 1973.— P. 303—304.

26. АЮЗР— Ч. 1, Т. VII.— К. 1887.— С. 588—589.

27. Там само.— С. 589.

28. МУН — Vol. II.—Romae, 1965.— P. 145—149. ЦДІАУ К.— Ф. 2227, Колекція документів на право власності.— Оп. 1.— Спр.496.

29. ЦДІАУ К.— Ф. 182.— Оп. 2.— Спр. 73.

30. Там само.— Спр. 70.

31. Записки НТШ.— Т. ССХХ — Львів, 1993.— С. 340—342.

32. Там само.

33. ЦДІАУ К.— Ф. 2227.— Оп. 1.— Спр. 526.

34. МУН.— Vol. II.— Romae, 1965.— P. 4—6.

35. *Люта Т.* Структуры былой повседневности // Art. City. Construction.— 1999.— № 3.— С. 50—51.

36. AGAD (Warszawa).— Zbiór dokumentów papierowych. — Sygn. 3989.

37. AGAD (Warszawa).— Archiwum Zamoyskich.— Sygn. 337.— К. 40.

38. МУН.— Vol. IX—X.— Romae, 1971.— P. 508

39. ЦДІАУ К.— Ф. 2227.— Оп. 1.— Спр. 526; Ф. 182. - Оп. 2.— Спр. 70.

40. ЦДІА Росії.— Ф. 823.— Оп. 1.— Спр. 715, 525.

41. ЦДІА Росії.— Ф. 823.— Оп. 1.— Спр. 518.

42. AOSBM — LE.— Vol. I.— Romae, 1972.— P. 152—153; *Голубев С.* Киевский митрополит ...— Т. 1.— К. 1883.— № 4.— С. 294.

43. ЦДІА Росії.— Ф. 823.— Оп. 1.— Спр. 565.

44. МУН.— Vol. II.— Romae, 1965.— P. 114—119.

45. АЮЗР— Ч. 1.— Т. VI.— С. 618—620. ЦДІАУ К.— Ф. 182.— Оп. 2.— Спр. 76.— Арк. 1.

46. МУН.— Vol. IX—X.— Romae, 1971.— P. 886—891.

47. ЦДІАУ К.— Ф. 227.— Оп. 1.— Спр. 626.

48. Там само.— Спр. 633, 634.

49. ЧИОНЛ.— Кн. 5.— К., 1891.— С. 223—224.

Lyuta T. Yu.

**METROPOLITAN CHAIR OF ST. SOPHIA IN KYIV
AND ITS ESTATES UNDER THE UNION
ADMINISTRATION 1596—1633**

The article deals with the researching of the one among less examined periods in the history of the Kyivan Metropolitanate after the Church Union and the struggle for the Metropolitan See of St. Sophia in Kyiv during 1596—1633.